

Роман ЖЕСНЬОВСЬКИЙ

здобувач освітньо-професійної
програми «Управління персоналом», ЗУНУ
Науковий керівник – к. е. н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління
та персоналу ЗУНУ Андрій КОЦУР

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ У СУСПІЛЬСТВІ

Термін «партнерство» у контексті суспільних відносин почав використовуватися ще в ХІХ столітті. Одним із перших, хто звернув увагу на це поняття, був Джон Стюарт Міль. Він вважав, що поліпшення умов життя робітничого класу можливе лише за умови змін у системі розподілу виробничих ресурсів на користь працівників. У той час з'явилися ідеї створення виробничих кооперативів, що дозволяли робітникам самостійно накопичувати капітал і поступово посилювати свій вплив у економіці.

У сфері соціального партнерства підприємництво відіграє важливу роль як рушійна сила формування середнього класу, що стабілізує суспільство на мікрорівні, а також як суб'єкт, який впливає на державну політику у напрямку соціального захисту - на макрорівні. Такий підхід спрямований на зменшення рівня бідності та посилення соціальної справедливості.

У вітчизняній науковій і практичній площині поняття «соціальне партнерство» почало застосовуватися відносно недавно. Його тлумачення в українській і зарубіжній літературі є різним, що свідчить про складність і багатогранність цього явища.

Слово «соціальне» стосується усього, що пов'язано із суспільним життям, діяльністю людей, їхніми взаєминами у межах соціальних процесів. Термін «партнер» походить з французької мови й означає «учасник спільної діяльності, співучасник». У поєднанні ці слова вказують на співпрацю між різними сторонами, які, незважаючи на відмінність у своїх інтересах, готові домовлятися, знаходити компроміси, погоджувати спільні правила та дотримуватися їх.

У широкому розумінні соціальне партнерство - це система відносин, яка охоплює найманих працівників (зазвичай через профспілки), роботодавців або їх об'єднання, а також представників державної влади чи місцевого самоврядування. Такі стосунки будуються на основі консультацій, переговорів, примирних процедур і орієнтовані на взаємоповагу, дотримання прав та інтересів кожної зі сторін.

Деякі науковці дають власні визначення цього явища. Наприклад, А. Колот розглядає соціальне партнерство як систему взаємовідносин у сфері праці, що має на меті узгодження та захист інтересів як працівників, так і роботодавців. Вчений І. Лебедев підкреслює, що соціальне партнерство є важливим інститутом ринкової економіки і демократичної правової держави. Його функція полягає у регулюванні трудових відносин, попередженні конфліктів та підтриманні соціального миру. Така форма співпраці має довгостроковий, стратегічний характер, оскільки дозволяє реалізовувати політику розвитку країни без загострення суперечностей між соціальними групами [2, с. 19].

О. Грішнова розглядає соціальне партнерство як необхідний елемент функціонування стабільного та здорового суспільства. На її думку, в умовах українських реалій - таких як корупція, тиск з боку державних інституцій, правова нестабільність - впровадження соціального партнерства є невід'ємним кроком до формування нової моделі трудових відносин, яка забезпечить більш справедливі умови співіснування різних соціальних груп.

Українська дослідниця О. І. Шапоренко трактує соціальне партнерство як систему взаємодії між основними соціальними групами, що ґрунтується на необхідності врахування інтересів усіх сторін через досягнення згоди та порозуміння [5].

У законодавстві України поняття соціального партнерства часто подається через термін «соціальний діалог». Відповідно до статті 1 Закону України «Про соціальний діалог в Україні», під соціальним діалогом розуміється процес взаємодії між представниками працівників, роботодавців та органів виконавчої

влади й місцевого самоврядування. Основна мета цього процесу - узгодження позицій, досягнення домовленостей і прийняття спільних рішень з питань, що стосуються формування та реалізації державної соціальної й економічної політики, а також регулювання соціально-трудових відносин [4].

Соціальне партнерство також сприяє активному розвитку громадянського суспільства. Воно передбачає створення громадських організацій, укладання угод між ними та органами державної влади. Така взаємодія закладає основу для формування стійких соціальних структур, здатних ефективно представляти інтереси різних груп населення та забезпечувати стабільність у суспільстві.

Соціальне партнерство є специфічною формою взаємодії в суспільстві, яка забезпечує збалансоване врахування інтересів ключових соціальних груп. Його сутність полягає в тому, щоб за допомогою взаємних домовленостей, переговорів та узгодження дій досягати компромісу між різними сторонами соціально-трудових відносин.

До суб'єктів соціального партнерства відносять не лише працівників і роботодавців, а й підприємства, профспілки, громадські організації, освітні установи та органи державної влади, які виступають у ролі регулятора цих відносин. Основною формою реалізації партнерства є договірна співпраця, що виникає внаслідок узгоджених переговорів між сторонами [3].

Соціальне партнерство виступає фундаментальним елементом гармонійного розвитку суспільства, сприяючи узгодженню інтересів різних соціальних груп через діалог, взаєморозуміння та спільну відповідальність. Його запровадження забезпечує стабільність у трудових відносинах, формування справедливого правового поля та розвиток громадянського суспільства. В українському контексті соціальне партнерство поступово перетворюється на стратегічний механізм формування нової моделі взаємодії між працівниками, роботодавцями та державою. Це явище демонструє високу адаптивність до суспільно-політичних

змін, що робить його перспективним інструментом соціального прогресу.

Список використаних джерел:

1. Дубров М. О. Нормативно-правове регулювання соціального діалогу у сфері праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2023. Вип. 78(1). С. 303-308.

2. Дученко М. М., Жук А. В. Теоретичні аспекти соціального партнерства у сфері соціально-трудоких відносин. *Бізнес Інформ.* 2023. № 5. С. 19-23.

3. Каплін С. М. Соціальне партнерство в демократичній державі: конституційно-правовий аспект. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2018. Випуск 4(25), том 1. URL: <http://puuv.onua.edu.ua/index.php/ruuv/view/840/1174>.

4. Про соціальний діалог: Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

5. Шапоренко О. Соціальне партнерство у вирішенні соціально-трудоких конфліктів. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2019. № 3. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2019/5.pdf